

EXPUNERE DE MOTIVE

Instanțele judecătorești se confruntă cu un număr semnificativ de cauze având ca obiect acțiuni în constatarea calității de lucrător sau colaborator al Securității, în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2008, acestea fiind soluționate, în unele cazuri, exclusiv pe baza *"relatărilor verbale consemnate de lucrătorii Securității"*. Prevederile de lege menționate precizează semnificația termenului de colaborator al Securității, stabilind o asemenea calitate pentru persoana care a furnizat informații, indiferent sub ce formă, precum note și rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au vizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Referitor la furnizarea de informații, Curtea Constituțională a constatat că sintagmele *"indiferent sub ce formă"* și *"relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității"* conferă forță probantă documentelor interne ale fostei Securități, în acțiunea în constatare introdusă în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2008. Sintagmele *"indiferent sub ce formă"* și *"relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității"* permit instanței judecătorești ca, soluționând acțiunea în constatare, să se pronunțe exclusiv pe baza unor asemenea documente. Constatarea calității de colaborator al Securității trebuie să fie rezultatul unei analize minuțioase din partea instanței asupra întregului material depus de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și nu poate fi stabilită numai pe baza *"relatărilor verbale consemnate de lucrătorii Securității"*.

În absența altor precizări normative, pe de o parte, și a altor probe în cauză, pe de altă parte, instanța judecătorească, investită cu soluționarea acțiunii în constatare, nu poate să realizeze o evaluare reală a fiecărei situații de fapt, având în vedere elemente precum natura și veridicitatea informațiilor consemnate, gradul de implicare în activitatea de colaborare cu Securitatea ori circumstanțele colaborării.

În situația în care instanța judecătorească își formează convingerea exclusiv prin aprecierea unor asemenea documente, există riscul ca orice îndoială să poată fi interpretată împotriva persoanei verificate, iar aparența să fie considerată relevantă. Astfel, persoana verificată, în privința căreia există la dosarul cauzei doar documente reprezentând *"relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității"*, nu are beneficiul unei proceduri contradictorii în cazul în care se află în imposibilitatea obiectivă de a propune alte probe în apărarea sa. Or, rolul fundamental al instanței judecătorești de a realiza justiția presupune, între altele, ca instanța să examineze probele administrate în cadrul unei proceduri contradictorii, astfel încât, în raport cu aceste probe, să nu ajungă la concluzii contrare eficacității justiției și să evite erorile judiciare.

Curtea Constituțională a constatat că sintagmele *"indiferent sub ce formă"* și *"relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității"* aduc atingere dreptului la un proces echitabil, reglementat de art. 21 alin. (3) din Constituție, și dreptului la apărare prevăzut de art. 24 din Constituție, deoarece creează posibilitatea ca instanța judecătorească, în absența obiectivă a altor probe legale, verosimile, pertinente și concludente, să soluționeze acțiunea în constatare exclusiv pe baza relatărilor verbale consemnate de lucrătorii Securității. A accepta o asemenea interpretare echivalează cu a acorda instanței judecătorești un rol superficial, incompatibil cu funcția sa de înfăptuire a justiției. Or, în cazul unei acțiuni în constatarea calității de lucrător al Securității sau colaborator al acesteia, realizarea justiției presupune și verificarea obiectivă a veridicității actelor și faptelor care au avut loc în trecut, într-un anumit context politic și istoric al țării, pe baza unor probe lipsite de ambiguitate, astfel încât orice concluzii arbitrare să fie excluse, iar echilibrul dintre justiția imparțială, fără urme vindicative, într-o societate democratică și protecția drepturilor individului să fie atins.

Pentru a da eficiență dreptului la un proces echitabil, și implicit dreptului la apărare, *"relăturile verbale consemnate de lucrătorii Securității"* nu pot fi administrate și apreciate, individual, ca probe unice. Cu alte cuvinte, asemenea documente nu pot avea forță probantă luate izolat și, ca atare, nu pot servi ca temei al admiterii acțiunii în constatare, decât dacă, pe calea unei atente și complete analize, sunt coroborate cu datele sau informațiile provenite din alte documente sau rezultate din administrarea altui mijloc de probă. Numai în aceste condiții, acțiunea în constatare prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 poate fi just soluționată de instanța judecătorească, astfel încât scopul declarat al actului normativ - deconspirarea Securității să fie atins, iar adevărul istoric, corect receptat și consacrat.

Altfel, legea actuală este de natură să creeze o ingerință în drepturile fundamentale, nejustificată în societatea democratică românească, conștientă că asumarea istoriei este una dintre condițiile care trebuie îndeplinite pentru a se evita repetarea în viitor a permanentei terori împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale, exercitate în perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, de puterea comunistă, în special prin organele securității statului, parte a poliției politice.

Curtea Constituțională prin Decizia nr. 672 din 26 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 8 august 2012 a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagmele *"indiferent sub ce formă"* și *"relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității"* din cuprinsul art. 2 lit. b) teza întâi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 sunt neconstituționale.

Pentru aceste considerente propunem adoptarea prezentei inițiative legislative.

Dep. Adela Foaie

Dep. Kiti Emil

Dep. GRINDEANU SORIN

Dep. ANA BIRECHALL

Dep. Vlad Gabriel

Deputat PSD Florin Bricea

Dep. Eliya Vasile

Arista Victor PSD

UDOR GICUTODARY
Ochi Vau

PSD

PEIA NING DEPUTAT

AD LIT ION

DRAGOMIR VIOREL MARIAN - DEPUTAT PSD

PETRE OCTAVIAN

PSD
PSD
PSD
PSD